

PODREĆCZNIK do szkoły podstawowej

2

KLASA
część 1

A

nasza
SZKOŁA

MINISTERSTWO EDUKACJI NARODOWEJ

pracownia
lingwistyk
migowej

Z tego podręcznika korzysta teraz:

1.....

2.....

3.....

Kochane Drugoklasistki,

Kochani Drugoklasiści,

ten podręcznik powstał
dzięki pracy wielu osób.

Dbajcie o niego i nie rysujcie w nim.

W przyszłym roku szkolnym
będzie przewodnikiem dla Waszych
młodszych koleżanek i kolegów.

Nasza szkoła

Podręcznik do szkoły podstawowej

Maria Lorek, Monika Zatorska

klasa 2

część 1a

Adaptacja dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Agnieszka Bajewska-Kołodziejak, Katarzyna Cichocka-Segiet, Małgorzata Czajkowska-Kisil,
Emilia Danowska-Florczyk, Piotr Mostowski, Paweł Rutkowski, Małgorzata Skuza, Krystyna Ziątek

Warszawa 2015

ISBN 978-83-64735-65-3 (całość) ISBN 978-83-64735-66-0 (część 1a)

Spis treści

ZNOWU RAZEM

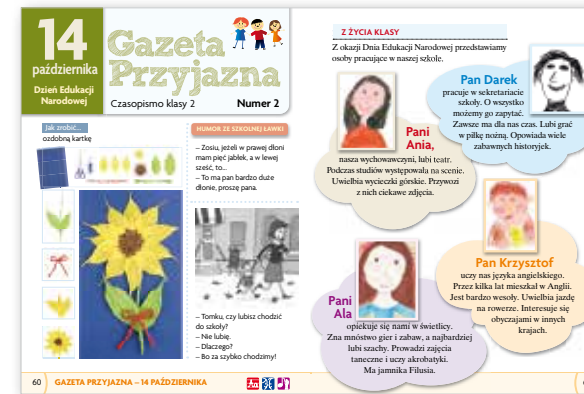
- 4–5 Druga klasa
 - 6–7 Jak spędziliśmy wakacje?
 - 8–9 Załek słówek – głoski i litery
 - 10–11 Co przypomina nam wakacje?
 - 12–13 Jakie krajobrazy występują w Polsce?
 - 14–15 Spotkanie z policjantką
 - 16–17 Nowy uczeń
 - 18–19 Załek słówek – piszemy i czytamy
 - 20–21 Gra
 - 22–23 Kodeks klasowy
 - 24–25 Straszliwe decybele
 - 26–27 Hałas
 - 28–29 Załek słówek – zdanie, wyraz, sylaba
- ## MOWA ZWIERZĄT
- 30–31 Pan Mikołaj i lew
 - 32–33 Jak porozumiewają się zwierzęta?
 - 34–35 „Gazeta Przyjazna” – 23 września
 - 36–37 Załek słówek – spółgłoski miękkie

TAJEMNICE DRZEW

- 38–39 Jakie tajemnice kryje las?
- 40–41 Poznajemy drzewa
- 42–43 U leśnych listków...
- 44–45 Załek słówek – wyrazy z **ą, ę**
- 46–47 Mieszkańcy drzew
- 48–49 W co zmieniają się drzewa?
- 50–51 Drewniane czary
- 52–53 Załek słówek – wyrazy z **rz** wymiennym

UCZYMY SIĘ W PLENERZE

- 54–55 Jesienna wycieczka
- 56–57 W gospodarstwie ekologicznym
- 58–59 Załek słówek – wyrazy z **ó** wymiennym
- 60–61 „Gazeta Przyjazna” – 14 października
- 62–63 Słowniczek

„Gazeta Przyjazna” – inspiracja do tworzenia klasowej gazety.

Zaulek słówek – zabawy i ćwiczenia słownikowe, gramatyczne i ortograficzne.

Edukacja polonistyczna

Edukacja matematyczna

Edukacja przyrodnicza

Edukacja artystyczna

Edukacja społeczna

W co zmieniają się drzewa?

Mój tata jest stolarzem i często powtarza, że każde drzewo ma duszę. Gdy słyszę szum gałęzi, mówię, że to drzewa rozmawiają z wiatrem.

Kiedyś razem z dziadkiem zbudowali dla mnie domek na drzewie, bez użycia piły! Tata prosił wstąpić, żebyśmy nigdy nie zapomnieli, jak ważne są drzewa. Dostarczają tlen, wylapują pył i smog, chronią przed wiatrem i hałasem. Dają nam drewno, żywicę, owoce i masło. Są domem dla wielu zwierząt: wiewiórek, srok, dziatłówek.

W domu całą rodziną siadamy często przy drewnianym stole, który oczywiście zrobił tata. Słyszemy wtedy od taty: „Drzewa nie przemijają – one zmieniają się w siol, kresło, szafę albo dom”.

Wiem, że doskonale, bo cały nasz dom jest zbudowany z drewna. Ma drewniane podłogi, schody i meble. Większość z nich zrobił tata lub dziadek. Dziadek nie tylko jest stolarzem, ale również zrobił w drewnie. Na półkach i szafkach stoją jego drewniane dzieła. Babunia opowiadała, że gdy się urodziłem, tata zasadził dąb. Rośnie on blisko innego, dużego dębu, który ma już trzydzieści pięć lat – tyle, ile tata. To drzewo posadził dziadek, kiedy urodził się mój tata. Mamy taką rodzinną tradycję.

• Jak zrobić meble z drewnianych klamek i patyczków po lodach?

1. Odpowiedz, w co zmieniają się drzewa.
2. Nazwijmy podobne drzewom jest coś z polszczyzny z Henrykowi Lubanickiego, który ma ponad tysiąc lat. Stare drzewa są często chronione jako pomniki przyrody. Sprawdźcie, czy w waszej okolicy znajdują się pomniki przyrody.

Niedawno były moje urodziny. W tym dniu dowiedziałem się, że będę miał rodzeństwo!
– O, to powiększy się nie tylko nasz rodzinny, ale przyrodniczy też nasz dąb – powiedziałam, a rodzice się uśmiechnęli.

Pytania, polecenia, inspiracje do aktywnego działania.

Inspiracje artystyczne.

Teksty literackie.

Co przypomina nam wakacje?

Bursztyn Darka

Bursztyn to skamieniała żywica drzew. Czasami podczas sztormów fale wyrzucają na brzeg jego bryłki o złotych, brązowych lub miodowych barwach.

1. Co to jest bursztyn? Czy wiesz, co robi się z bursztynu?
2. Podrzyj papierkę na małe kawałeczki. Potrzyj bursztyn o wełniany szalik i przysuń go do papierków. Co widzisz? Spróbuj użyć zamiast bursztynu czegoś innego, np. kamyczka, kredy, kawałka plastiku. Co widzisz?

PIÓRKO ZNALEZIONE PRZEZ GABRYSIĘ

3. To jest piórko sójki. Sprawdź w atlasie ptaków, jak wygląda sójka.

AMONIT PRZYWIEZIONY PRZEZ KAROLA

Amonity żyły w morzach przed milionami lat. Ich skamieniny można znaleźć do dziś w skałach wapiennych Gór Świętokrzyskich, na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej i w Tatrach.

4. Obejrzyj amonity w internecie lub w encyklopedii.

Bryłka soli – skarb Natalki

Już dawno temu pozyskiwano sól przez odparowywanie wody ze słonych źródeł. Później powstały pierwsze kopalnie, skąd wydobywano sól w kamiennych blokach, zwanych balwanami. Sól była bardzo cenna, nazywano ją nawet białym złotem. Jak myślicie, dlaczego?

5. Do czego potrzebna jest sól?
6. Napełnij szklankę do połowy ciepłą wodą i rozpuść w niej 5–6 łyżek soli. Przypięcie nitkę do ołowka i połóżcie go na szklance w ten sposób, aby nitka zanurzona w roztworze dotykała dna. Przez dwa tygodnie obserwujcie, co się będzie działo. Prowadźcie dziennik obserwacji.
7. Zapoznaj się z legendą o pierścieniu świętej Kingi. Czy wiesz, skąd wzięła się sól w Wieliczce?

Doświadczenia, eksperymenty, obserwacje.

Teksty popularnonaukowe i przyrodnicze.

słowa: Natalia Usenko
muzyka: Beatriz Blanco

Druga klasa

Po wakacjach pani z trudem nas poznała –
w dwa miesiące tak wyrosła klasa cała!
Każdy z nas się trochę zmienił.
Wszyscy wyżsi, opaleni!
Tylko Cela Calineczką pozostała...

refren:

Znowu razem pobawimy się nareszcie
i zadamy pani pytań tysiąc dwieście!
Dokąd w nocy lata sowa?
Gdzie jest księżyc, gdy się chowa?
Czemu tęcza jest jak tęcza kolorowa?

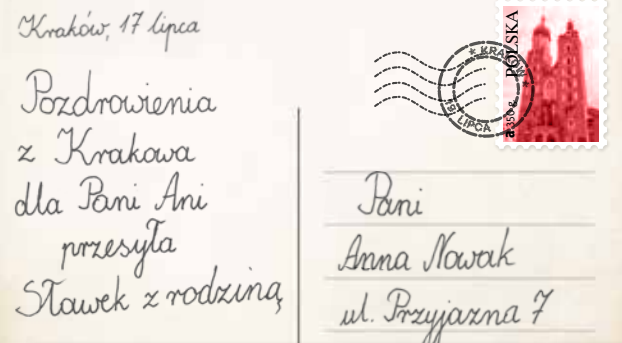
Różne cuda nam pokaże pani Ania.
Jest na świecie tyle rzeczy do zbadania...
Lekcja zawsze jest ciekawa,
gdy nauka to zabawa –
nikt nam tropić i odkrywać nie zabrania!

refren:

Znowu razem pobawimy się nareszcie...

1. Czego chcesz się nauczyć w drugiej klasie?
2. Co najbardziej lubisz robić w szkole?
3. Co chcesz zmienić w szkole?
4. Pokaż tytuł piosenki, zwrotkę i refren.

CZĘSTOCHOWA

Jura Krakowsko-Częstochowska

Kopalnia Soli „Wieliczka”

Jak spędziliśmy wakacje?

Pani Ania zaczęła zajęcia. Czekaliśmy z niecierpliwością, co nam powie.

- Bardzo dziękuję za widokówki, które dostałam w czasie wakacji.
- Ojej, a ja nie wysłałam – zasmucił się Darek.

Popatrzyliśmy na siebie. Nie tylko Darek o tym nie pomyślał.

Pani, widząc nasze miny, powiedziała:

- Nic nie szkodzi, przecież możecie teraz o wszystkim opowiedzieć.
- Byłem w Jurze Krakowsko-Częstochowskiej – zaczął Karol.
- Oglądałem skały i szukałem skamieniałych amonitów. To takie zwierzęta, które żyły bardzo dawno temu. Pewnego wieczoru zobaczyliśmy ptaka, który wisiał głową w dół. Tata powiedział, że to nie ptak, chociaż ma skrzydła. To był nietoperz nocek! Byliśmy też na wycieczce w Częstochowie i zwiedziliśmy klasztor na Jasnej Górze.
- A my, z rodzicami, babcią i dziadkiem, wybraliśmy się w Tatry – powiedziała Natałka.
- Po drodze zatrzymaliśmy się w Wieliczce. Tam, głęboko pod ziemią, jest zabytkowa kopalnia soli. Można w niej oglądać wykute w soli komory, podziemne jeziora, kaplice i ciekawe rzeźby z soli.

Do rozmowy włączyła się Ala:

- My byliśmy na Mazurach. Moi rodzice lubią żeglować. To ich hobby. Razem z siostrą nauczyliśmy się śpiewać szanty, takie piosenki żeglarskie.

Celina, Gabrysia i Bartek opowiedzieli nam o półkoloniach zorganizowanych przez dom kultury. Bartek zdobył wyróżnienie w konkursie „Mistrz Ciekawostek Przyrodniczych”, a Celina była szybsza od trzecioklasistki w zawodach pływackich. Gabrysia znalazła piórko i napisała opowiadanie o czarodziejskim ptaku, który je zgubił. Zakończenie opowiadania brzmiało tak: „Najciekawszymi wakacyjnymi skarbami są wspomnienia!”.

1. Gdzie dzieci z klasy 2a spędziły wakacje?
2. Porozmawiajcie w parach o swoich wakacjach.
3. Dokończ zdania i je zapisz:
„W czasie wakacji byłam/byłem...”,
„W czasie wakacji lubię...”.
4. Pokaż w tekście nazwy geograficzne (nazwy miejsc).

W tekście są nazwy: miast, gór, krain geograficznych. Piszemy je wielką literą.

GŁOSKI I LITERY

mówi

śłucha

pisze

czyta

ZWRÓĆCIE UWAGĘ

Dźwięki mowy to **głoski**. Wymawiamy je i słyszymy. Znaki pisma to **litery**. Możemy je zobaczyć i napisać.

1. Policz głoski w wyrazie „komputer”. Potem policz litery w tym wyrazie. Zrób to samo z wyrazem „szkoła”. Czy glosek i liter jest tyle samo?

wyraz	głoski	litery
komputer	k-o-m-p-u-t-e-r (8)	k-o-m-p-u-t-e-r (8)
szkoła	sz-k-o-ł-a (5)	s-z-k-o-ł-a (6)
orzech	o-rz-e-ch (4)	o-r-z-e-c-h (6)

2. Poszukajcie w parach w podręczniku wyrazów zaczynających się od samogłosek i spółgłosek. Czy za każdym razem udało wam się znaleźć taki wyraz?

samogłoski

a ą e ę i o ó u y

spółgłoski

b c ć d f g h j k l ł m n ń p r s ś t w z ź ż

3. Przeczytaj zdanie. Sprawdź, czy są w nim wszystkie polskie samogłoski.

Wokół uli są gęste lasy.

4. Z liter napisanych na kamykach można układać wyrazy. Przygotujcie podobne kamyki i pobawcie się w układanie wyrazów. Zapiszcie je w zeszycie.

ZWRÓĆCIE UWAGĘ

Niektóre głoski brzmią tak samo, ale w różnych wyrazach zapisujemy je inaczej: **u** lub **ó**, **ź** lub **rz**, **h** lub **ch**.

5. Poszukaj w dowolnych tekstach wyrazów z tymi głoskami.

Zaulek słówek

Co przypomina nam wakacje?

Bursztyny Darka

Bursztyn to skamieniała żywica drzew.

Czasami podczas sztormów fale wyrzucają na brzeg jego bryłki o złotych, brązowych lub miodowych barwach.

1. Co to jest bursztyn? Czy wiesz, co robi się z bursztynu?

2. Podrzyj papierek na małe kawałeczki. Potrzymaj bursztyn o wełniany szalik i przysuń go do papierków. Co widzisz? Spróbuj użyć zamiast bursztynu czegoś innego, np. kamyka, kredy, kawałka plastiku. Co widzisz?

CZY WIECIE, ŻE...

Czasami w bursztynach można dostrzec zatopione owady, rośliny, pęcherzyki powietrza. Jak myślicie, skąd się tam wzięły?

Piórko znalezione przez Gabrysię

3. To jest piórkó sójki. Sprawdź w atlasie ptaków, jak wygląda sójka.

Amonit przywieziony przez Karola

Amonity żyły w morzach przed milionami lat. Ich skamieliny można znaleźć do dziś w skałach wapiennych Gór Świętokrzyskich, na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej i w Tatrach.

4. Obejrzyj amonity w internecie lub w encyklopedii.

Bryłka soli – skarb Natalki

Już dawno temu pozyskiwano sól przez odparowywanie wody ze słonych źródeł. Później powstały pierwsze kopalnie, skąd wydobywano sól w kamiennych blokach, zwanych bałwanami. Sól była bardzo cenna, nazywano ją nawet białym złotem. Jak myślicie, dlaczego?

5. Do czego potrzebna jest sól?

6. Napętnijcie szklanę do połowy ciepłą wodą i rozpuśćcie w niej 5–6 łyżek soli. Przywiążcie nitkę do ołówka i połóżcie go na szklance w ten sposób, aby nitka zanurzona w roztworze dotykała dna. Przez dwa tygodnie obserwujcie, co się będzie działo. Prowadźcie dziennik obserwacji.

7. Zapoznaj się z legendą o pierścieniu świętej Kingi. Czy wiesz, skąd wzięła się sól w Wieliczce?

Jakie krajobrazy występują w Polsce?

1. Na spacerze po okolicy rozejrzyj się i opowiedz, co widzisz.

Krajobraz nadmorski

2. Pokaż na zdjęciu krajobraz nadmorski. Pokaż wydmę i klif.

Krajobraz nizinny

Krajobraz wyżynny

3. Na mapie niziny zaznacza się kolorem zielonym, a wyżyny zaznacza się kolorem żółtym. Znajdź i pokaż na mapie Polski dwie niziny i dwie wyżyny.
4. Pokaż na mapie miasto, które leży na wyżynie. Pokaż na mapie miasto, które leży na nizinie.

Krajobraz górski

Elementy krajobrazu to także rzeki, jeziora, lasy, łąki, pola, budynki.

5. Na mapie góry zaznacza się kolorem czerwonym. Znajdź góry na mapie Polski. Przeczytaj, jak się nazywają.
6. Pokaż zdjęcie, do którego podobna jest okolica, w której mieszkasz. Jaki to krajobraz?

Spotkanie z policjantką

Dzisiaj, gdy tylko przyszliśmy do szkoły, pani Ania poprosiła, żebyśmy założyli opaski odblaskowe i ustawili się w pary. Ucieszyliśmy się, bo to oznaczało, że gdzieś się wybieramy!

Najpierw zatrzymaliśmy się przy planie ewakuacji wiszącym na korytarzu. Potem szliśmy zgodnie ze strzałkami narysowanymi na zielonych tabliczkach. Tak należy robić, gdy trzeba szybko i bezpiecznie opuścić jakiś budynek. Przez chwilę zastanawialiśmy się, gdzie jeszcze widzieliśmy takie strzałki. Potem powtórzyliśmy kilka razy trudną nazwę „znaki ewakuacyjne”.

Kiedy wyszliśmy przed szkołę, bardzo się zdziwiłem. Przy bramie stała moja mama w swoim policyjnym mundurze!

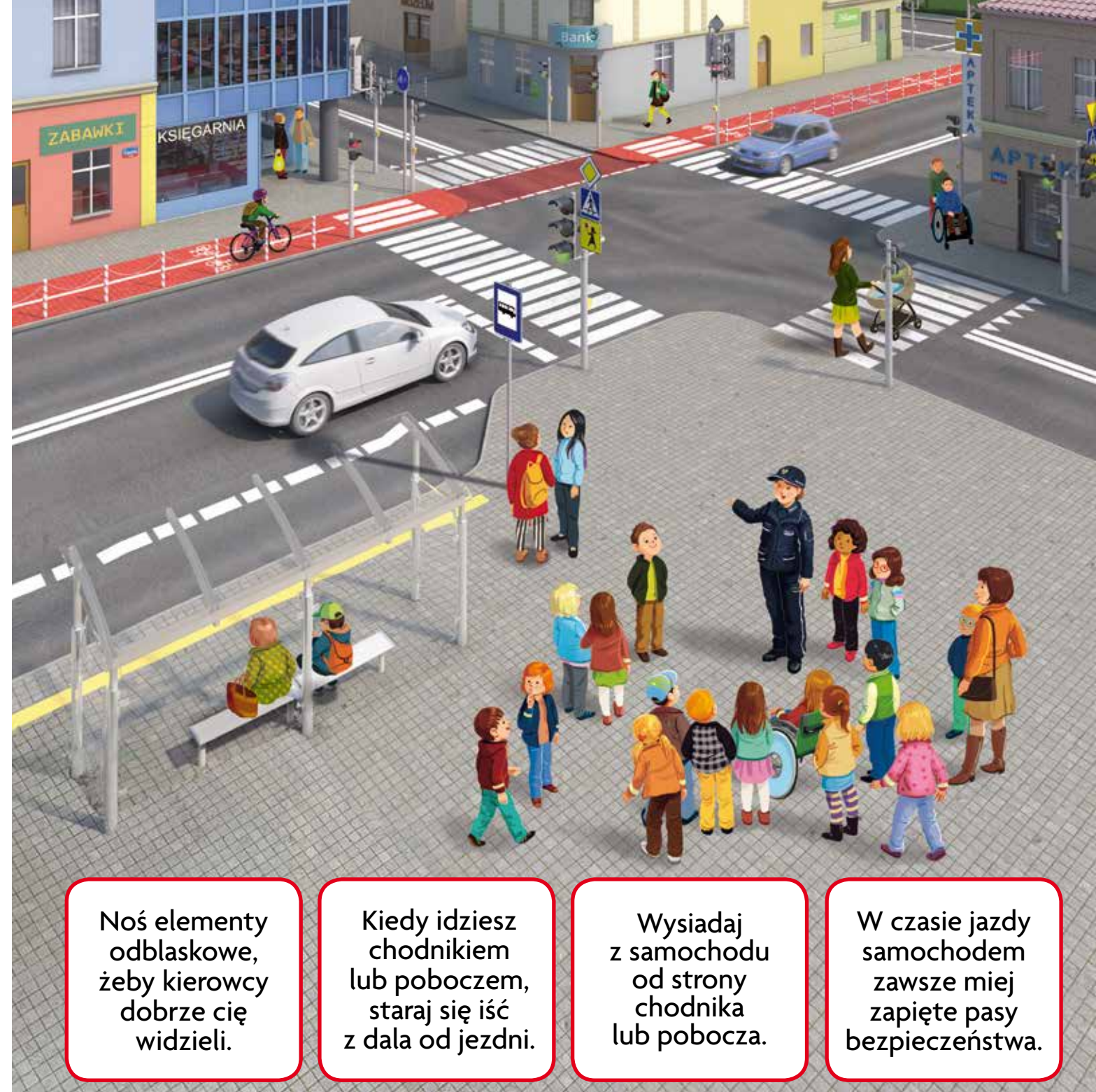

– To niespodzianka. Dla Emila i dla was wszystkich. Dziś na zajęciach mamy gościa. Mama Emila jest policjantką. Opowie nam, jak bezpiecznie poruszać się po drogach – wyjaśniła pani i razem poszliśmy na skrzyżowanie.

– Opowiem i pokażę. – Mama się uśmiechnęła. Każdego coś ciekawiło. A ja byłem bardzo dumny, bo mama wszystko wiedziała. Na koniec Ola zapytała:

– Kiedy na przejściu dla pieszych zapali się zielone światło, to kto ma pierwszeństwo: dziewczynka czy chłopiec?

Roześmialiśmy się. Wiedzieliśmy, że to tylko żart Oli.

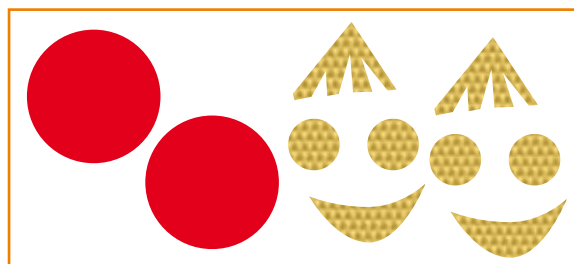
Noś elementy odblaskowe, żeby kierowcy dobrze cię widzieli.

Kiedy idziesz chodnikiem lub poboczem, staraj się iść z dala od jezdni.

Wysiadaj z samochodu od strony chodnika lub pobocza.

W czasie jazdy samochodem zawsze miej zapięte pasy bezpieczeństwa.

- Zobacz, jak można zrobić znaczki odblaskowe.

1. Przygotujcie w grupach plakaty na temat pracy policjantów i policjantek.
2. Jak należy poruszać się po drogach w mieście? Jak należy poruszać się po drogach na wsi? Jak piesi powinni iść po drodze, która nie ma pobocza?
3. Wybierzcie się na spacer. Przestrzegajcie zasad, które już znacie.

Anna Onichimowska

Nowy uczeń

Usiedliśmy w ławkach. Ledwie pani Ania sięgnęła po kredę, w drzwiach naszej klasy stanęła pani dyrektor z piegowatym blondynkiem.

– To jest Szymek, wasz nowy kolega – powiedziała. – Do tej pory mieszkał w Chinach. – I wyszła.

Szymek oblał się rumieńcem, a potem powiedział „dzień dobry” w taki miękki i zabawny sposób, że kilka osób parsknęło śmiechem. W dodatku uklonił się z rękoma wzdłuż ciała, jak jakiś żołnierz.

– Ale cudak! – zdziwił się Darek.

– Czuję się obrażony – powiedział Szymek.

– Coś ty, on tak zawsze – pisnęła Iwona.

Pani posadziła Szymka obok Sławka. Szymek, zanim usiadł, wyciągnął do kolegi rękę i jeszcze raz się uklonił. A potem wyjął z plecaka zeszyt z okładką w kolorowe smoki i jakieś dziwne znaczki.

Szybko się okazało, że Nowy bardzo dobrze liczy, ale słabo czyta. I mówi gorzej od Hoana, mimo że jest Polakiem.

– Chodziłem do chińskiej szkoły, bo rodzice chcieli, żebym się nauczył języka chińskiego – opowiadał dzieciom.

– A jak jest po chińsku „tak”? – spytała Natalia.

– Shi de¹ – odpowiedział, a wszyscy próbowali to powtórzyć. –

Pokażę wam, jak to się pisze – postanowił.

Chińskie znaki nie przypominały w ogóle polskich liter.

– Ojej! – Natalia była pełna podziwu. – Napiszesz mi moje imię? – Podsunęła mu zeszyt.

Tak wygląda zapisany po chińsku wyraz **tak**.

是的

¹ czytaj: szy de.

– A gdzie tam mieszkałeś? – zapytał Sławek.

Szymek pokazał im zdjęcia drapacza chmur.

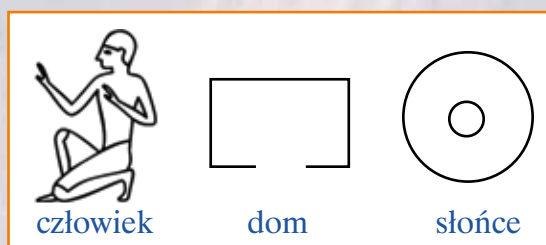
– To nasze okna. – Stuknął w ciemny punkcik. – Na dwudziestym piętrze. Mieszkaliśmy w Szanghaju. Mój tato jest tłumaczem. Może ja też kiedyś będę.

Na próżno Darek próbował zwrócić na siebie uwagę. To, co Szymek opowiadał, było sto razy ciekawsze od wyglupów Darka.

1. Co wiesz o nowym uczniu klasy 2a? Odszukaj Chiny na mapie świata.
2. Który fragment tekstu jest przedstawiony na ilustracji?
3. Co dzieci mogą zrobić, żeby Szymek dobrze czuł się z nimi w klasie?
4. Spróbuj napisać wyraz **tak** po chińsku.

Dlaczego uczymy się pisać?
Po co wymyślono litery?

Tak wyglądały jedne
z pierwszych zapisanych zdań.

Wymyślcie, co mogła oznaczać
tak zapisana informacja.

Zaulek słówek

1. Z czego ułożone są litery C, K, O, M? Dlaczego?

Zobaczcie, jak się zapisuje
wyraz **słońce** w języku
polskim, chińskim i rosyjskim.

słońce

太阳

солнце

JAK ZAPISUJEMY ZDANIA?

Dzieci grają w piłkę.

Na początku
zdania piszemy
wielką literę.

Kto gra w piłkę?

Na końcu
zdania stawiamy
kropkę, pytajnik
lub wykrzyknik.

Dzieci, zagrajcie w piłkę!

2. Poszukaj w dowolnej książce zdań, które kończą się: kropką, pytajnikiem i wykrzyknikiem. Zastanów się, w jakich zdaniach stosujemy te znaki.

W zdaniach
z kropką na końcu
– informujemy.

W zdaniach
z pytajnikiem
na końcu
– pytamy.

3. Ułóż i zapisz
zdania
zakończone:
kropką,
pytajnikiem,
wykrzyknikiem.

W zdaniach
z wykrzyknikiem
na końcu
– rozkazujemy lub
wykrzykujemy.

1. Przygotujcie kostkę do gry i pionki. Zagrajcie w parach. Zwycięża osoba, która jako pierwsza dotrze do mety.
 - Pola ze znakami: **.** **?** **!** – układacie zdanie kończące się tym znakiem.
 - Pole z dwuznakiem – przesuwacie pionek do przodu o dwa pola.
 - Pole z samogłoską – czekacie jedną kolejkę.
2. Wymyśl inne zasady gry.

Kodeks klasowy

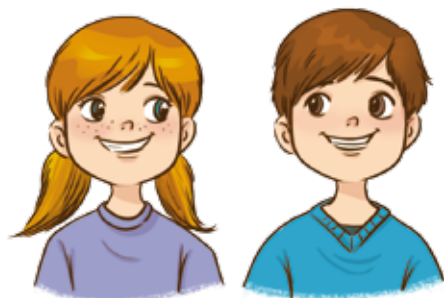
Gdy pomocy ktoś wymaga,
zawsze chętnie mu pomagam.

Co zadane, w porę robię;
co potrzebne, mam przy sobie.

Zamiast kłótnią sobie szkodzić,
wolę mądrze się pogodzić.

Uśmiech jest niezmiennie w modzie,
więc uśmiecham się na co dzień.

Dla mnie sprawa to nienowa
grzecznie prosić i dziękować.

Kiedy sam coś złego widzę,
mówić o tym się nie wstydzę.

By zakończyć sprawę całą,
czego brak tu, dodaj śmiało.

Umiem przyznać się do winy,
bo nie boją przeprosiny.

Mam porządek, nawet w kątach,
i dokładnie co dzień sprzątam.

1. Zastanówcie się w grupach, co to znaczy:

Mówić prawdę.

Być uczciwym.

Dotrzymywać słowa.

Szanować innych.

Rozwiązywać konflikty.

Straszliwe decybele

Po powrocie ze szkoły Jola była nie w sosie.

– Co się stało, córeczko? – Mama weszła do przedpokoju, trzymając na rękach malutką Ninę.

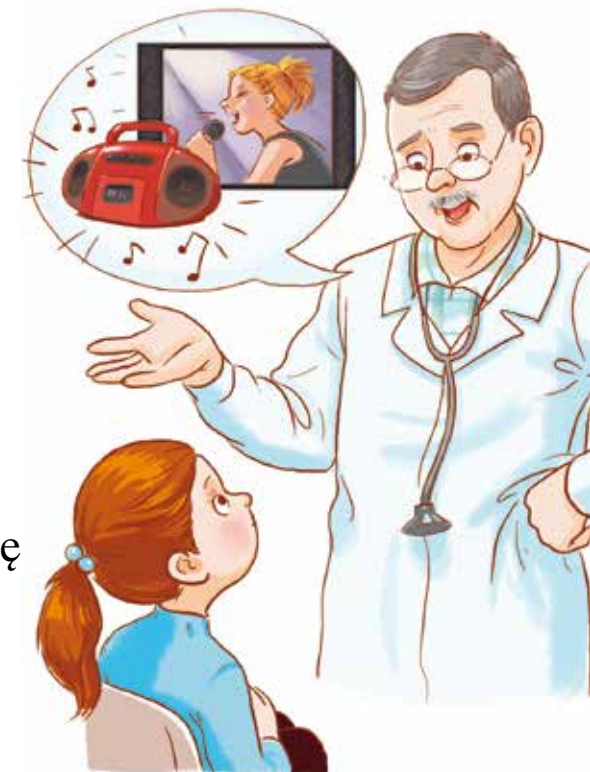
– Głowa mnie boli – powiedziała Jola. – Muszę się położyć.

W tym momencie Nina zaczęła się wiercić i nagle ryknęła z całej siły, jakby była potężną trąbą, a nie miesięcznym bobasem.

– Ojej... – Jola złapała się za głowę i zniknęła w swoim pokoju.

– Może to początki grypy? – zaniepokoiła się mama. –

Pójdę po doktora Janickiego. Jak to dobrze mieć sąsiada pediatrę!

Doktor pokiwał głową i poważnym głosem powiedział:

– No taaaaaaak.

– Co jej jest, panie doktorze? – Mama była zaniepokojona.

– Myślę, że Jola przyjęła dziś potężną dawkę decybeli.

Widząc zdziwioną minę dziewczynki, pan doktor uśmiechnął się życzliwie.

– Decybele to jednostki, którymi mierzy się głośność dźwięku. Nie może ich być za dużo. Jeśli długo przebywamy w hałasie, zaczynamy źle się czuć. Szkodzi nam nie tylko harmider na szkolnym korytarzu, ale też zbyt głośno nastawiony telewizor czy komputer. No i niedobrze jest słuchać głośnej muzyki przez słuchawki. Dlatego zapisuję panie solidną porcję ciszy.

Sympatyczny doktor przyzwyczajony był do nagłych wezwań do dzieci sąsiadów. Przyszedł szybko.

– Powiedz „aaaa” – poprosił, a Jola otworzyła usta.

Potem dokładnie ją osłuchiwał, a na koniec zapytał, jak spędziła dzień. Jola mówiła o zawodach sportowych i o tym, że jej klasa dopingowała najgłośniej. O tym, jak pani przyniosła instrumenty perkusyjne i każdy chciał je wypróbować, o robotnikach, którzy kuli chodnik...

CHCECIE WIEDZIEĆ WIĘCEJ?

O hałasie mówimy, gdy dźwięk przekracza 70 decybeli. Wtedy szkodzi on zdrowiu. Cicha rozmowa to 40 decybeli, głośna muzyka – 80 decybeli.

1. Jak czuła się Jola po powrocie ze szkoły?
2. Dlaczego Jolę bolała głowa?
3. Co pan doktor poradził Joli?
4. Razem z kolegami narysujcie plakat pod tytułem „Cisza” albo plakat pod tytułem „Hałas”.

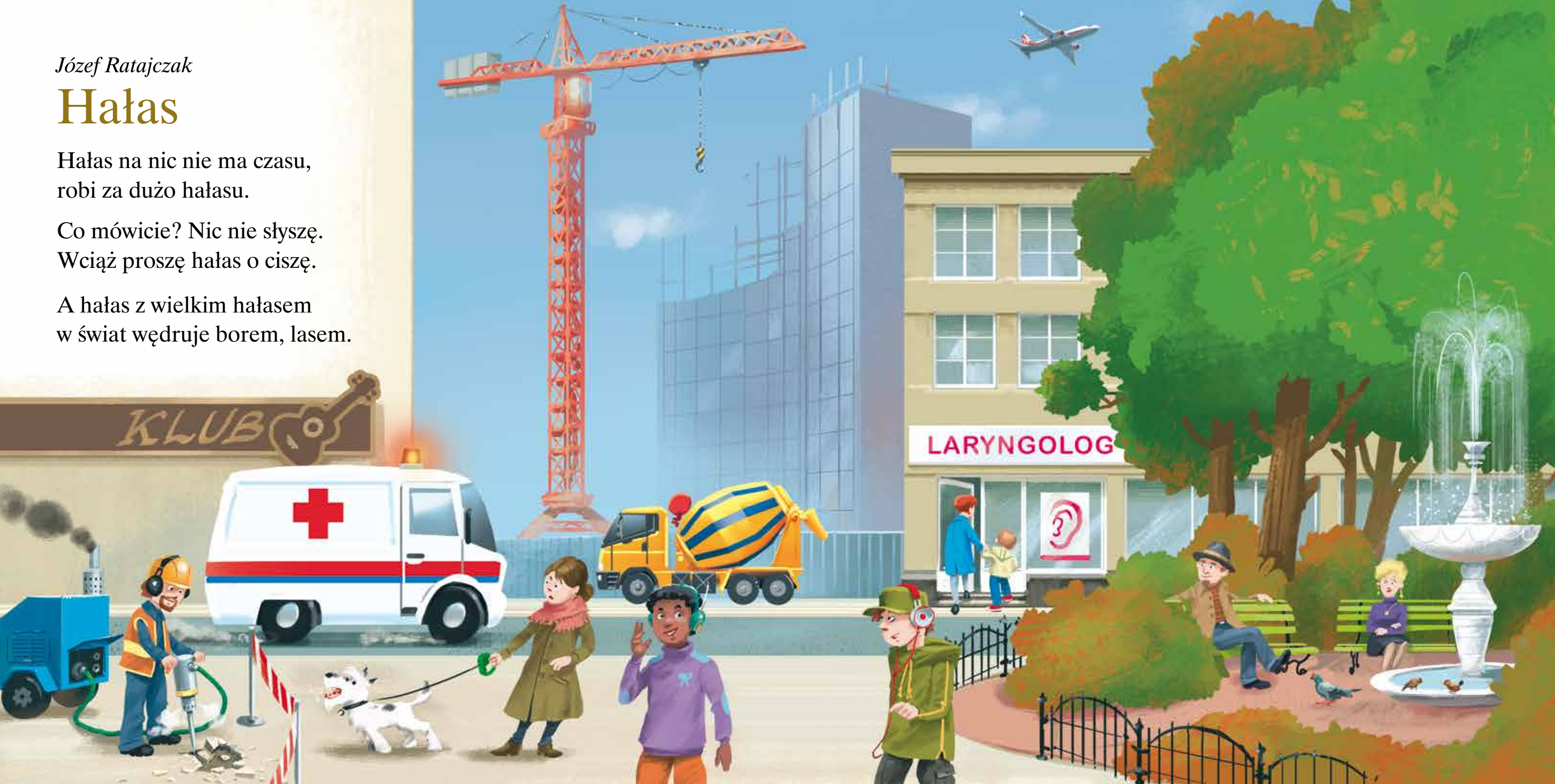
Józef Ratajczak

Hałas

Hałas na nic nie ma czasu,
robi za dużo hałasu.

Co mówicie? Nic nie słyszę.
Wciąż proszę hałas o ciszę.

A hałas z wielkim hałasem
w świat wędruje borem, lasem.

- Postuchajcie, czy głos słycać tak samo przez tubę jak i bez niej.

1. Drzewa i krzewy tłumią hałas. Wskażcie na ilustracji źródła hałasu. Wskażcie na ilustracji, gdzie w mieście można odpocząć od hałasu.
2. Kiedy konieczne jest nadawanie głośnych sygnałów?

1. Przeczytaj ogłoszenie.
Do kogo jest skierowane?

OGŁOSZENIE

Niedaleko parku zaginął młody pies.
Ma czarną, kudłatą sierść i białą łatkę
z przodu. Na szyi ma brązową obrozę.
Wabi się Łatek. Nie jest groźny.
Znalazcę prosimy o kontakt
ze sprzedawcą w kwiaciarni koło parku.
Czeka zrozpaczony Kuba.

2. Ile wyrazów ma to zdanie? Które zdanie w ogłoszeniu ma najwięcej wyrazów?

Niedaleko parku zaginął młody pies.

3. Ile sylab jest w każdym wyrazie? Ile sylab jest w całym zdaniu?

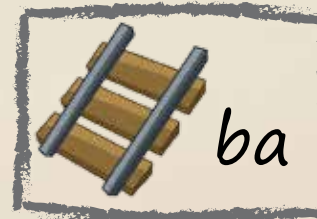
Nie da le ko par ku za gi nał mło dy pies.

4. Ułóż z sylab jak najwięcej imion psów. Zapisz je.
Pamiętaj, że imiona piszemy wielką literą.

ŁA A ZA NO BU TRO KA NU
PIK BE BA SEK TEK REK

5. Wyobraź sobie, że do szkoły przybłąkał się pies.
Ułóż ogłoszenie. Co trzeba napisać w ogłoszeniu,
żeby właściciel mógł odnaleźć swojego psa?

6. Rozwiąż rebusy. Napisz odgadnięte wyrazy w kolejności alfabetycznej i ułóż z nimi zdania.

Zaulek słówek

7. W każdym wyrazie znajdź sylabę **sto**.

prostokąt • stolica • miasto
stopień • ciasto • listopad

8. Ułóż wyrazy z sylab tworzących wyraz **makulatura**.

makulatura

9. Odczytaj wyrazy tak jak na dominie sylabowym.

KLA SA LA TO LEK
KO MIS KA TAR KA
DZIE CI CHO MIK SER
CA ŁA PIE SEK RET

Justyna Bednarek

Pan Mikołaj i lew

Wszyscy w zoo lubili pielęgniarza Mikołaja. On sam kochał swoją pracę i zwierzęta. Niektórzy sądzili, że rozumie ich mowę.

Kiedy żyrafa Anastazja straciła apetyt i posmutniała, pan Mikołaj kazał dać jej na obiad sałatę, bo to jej wielki przysmak. Anastazja od razu odzyskała humor. Innym razem z klatki uciekła papuga ara, szukano jej przez tydzień. I gdy wszyscy stracili nadzieję, że wróci, pan Mikołaj przyniósł arę, podziobaną przez gawrony, ale żywą. Skąd wiedział, gdzie jej szukać? Nie zdradził tego. Bo pielęgniarz Mikołaj nie mówił i porozumiewał się na migi.

Gdy zwierzę zasnęło, pan Mikołaj wraz z weterynarzem weszli do klatki. Jeden z gości odwiedzających zoo przetarł czoło chusteczką.

– A co, jeśli on was zje? – wyszeptał ze strachem.

– Gdzie tam zje, przecież śpi – mruknął weterynarz.

Tymczasem dzielny pielęgniarz podszedł do lwa, pochylił się i... wyciągnął drzazgę, która utkwiała zwierzęciu w tylnej łapie.

W jednej chwili stało się jasne, dlaczego Barnaba tak dziwnie się zachowywał. Po prostu cierpiał.

Dyrektorka zoo odetchnęła z ulgą i zaprosiła pana Mikołaja do swojego gabinetu.

– Skąd pan wiedział, co się stało?

Pan Mikołaj sięgnął po kartkę i napisał: „Wiedziałem, że go boli. Wskazywało na to jego zachowanie. Zwierzęta mówią do nas oczami, ustawieniem uszu albo pozycją, w jakiej siedzą. Wystarczy im się przyglądać”.

Pewnego dnia stary lew Barnaba zachowywał się inaczej niż zwykle. Nikt nie wiedział, co mu się stało. Wreszcie dyrektorka zoo wezwała pana Mikołaja, który podszedł do klatki i przez dłuższą chwilę spokojnie przyglądał się Barnabie. Potem na migi pokazał, że musi wejść do jego klatki.

Wezwany weterynarz specjalnym pistoletem zrobił Barnabie zastrzyk usypiający.

1. Kto jest bohaterem opowiadania? Co o nim wiesz?
2. Co się wydarzyło, zanim pan Mikołaj wyciągnął drzazgę z łapy lwa? Co wydarzyło się później?
3. Czy byłeś/byłaś w zoo? Jakie zwierzęta ci się najbardziej podobały?
4. Jeśli chcecie poznać doktora, który rozumiał mowę zwierząt, przeczytajcie jedną z książek Hugh (czytaj: hju) Loftinga o doktorze Dolittle (czytaj: dolitl).

Adam Wajrak

Jak porozumiewają się zwierzęta?

Jak wiecie, my, ludzie, porozumiewamy się, mówiąc, czyli wydajemy dźwięki, które coś oznaczają. Za pomocą dźwięków porozumiewają się również zwierzęta.

Ptaki potrafią śpiewać, krakać, krzyczeć, piszczeć lub gwizdać. Potrafią bębnić, tak jak dzięcioły uderzające w drzewo, albo buczeć – jak bekas, który przepuszcza powietrze przez pióra ogona w czasie lotu w dół. Te wszystkie, nawet dziwaczne dźwięki zawierają informacje. Pohukiwanie to najbardziej znany głos puszczyka. Wydaje go nocą nie po to, żeby przestraszyć ludzi, ale by inne puszczyki wiedziały, że dane terytorium jest już zajęte.

Ryczą jelenie, wyją wilki. Rozgadane są kumkające i terkoczące żaby, ropuchy i rzekotki.

Dźwięki nie są jedyną formą zwierzęcych pogaduszek. Ci, którzy mają psa lub kota, doskonale wiedzą, że ułożenie ciała to też informacja. Zdenerwowanemu psu lub kotu jeży się sierść. Ucieszony pies macha ogonem.

Rozmówki zapachowe są innym sposobem porozumiewania się zwierząt. Wiele z nich zostawia zapachowe liściki, które oznaczają, że zwierzę jest zakochany albo zamieszkał na danym terytorium i nie życzy sobie towarzystwa.

Mrówki mieszkające w tym samym mrowisku wydzielają podobny zapach. Dzięki niemu odróżniają współmieszkańców od obcych mrówek. Mrówce, która inaczej pachnie, nie pozwolą wejść do mrowiska.

1. Jak porozumiewają się zwierzęta?
2. Czy wiesz, jak zwierzęta reagują na spotkanie z człowiekiem?
3. Jak trzeba się zachować, gdy podchodzi do nas obce zwierzę na ulicy, w parku, w lesie?

SPOTKANIE Z POEZJĄ

Józef Czechowicz

Jesień

Szumiał las, śpiewał las,
gubił złote liście,
świeciło się jasne słońko
chłodno a złociście...

Rano mgła w pole szła,
wiatr ją rwał i strzępił...
Opadały ciężkie grona
kalin i jarzębin...

Każdy zmierzch moczył deszcz,
płakał, drżał na szybkach...
I tak ładnie mówił tatuś:
Jesień gra na skrzypkach...

REDAKCJA OGŁASZA KONKURS NA:

- najciekawszą jesienną pracę plastyczną, wykonaną z materiałów przyrodniczych;
- opowiadanie pod tytułem „Jesień gra na skrzypkach”.

NASI REPORTERZY INFORMUJĄ

Ptaki, które jeszcze nie odleciały do ciepłych krajów, są już przygotowane do podróży. Zostaną z nami wiernie sikory, wróble, wrony oraz dzięcioły, które mieszkają w pobliskim lesie.

HUMOR ZE SZKOLNEJ ŁAWKI

- Olku, co to jest wiatr?
- To powietrze, któremu bardzo się spieszy.

Z księgi przysłów

Wrzesień chodzi po rosie,
zbiera grzyby we wrzosie.

1. Przygotujcie klasową gazetkę. Podzielcie się zadaniami.

CIEKAWOSTKA

Tylko dwa razy w roku dzień i noc trwają tyle samo godzin. Jednym z tych dni jest 22 lub 23 września, pierwszy dzień astronomicznej jesieni. To zjawisko zostało nazwane równonocą. Druga równonoc przypada pierwszego dnia wiosny.

1. Które wyrazy zapisane na zielono brzmia twardo, a które miętko?

Tu leży **leń**,
a tam rośnie **len**.

Tu jest **nić**,
a tu nie ma **nic**.

Jedź, ale nie **jedz**
w czasie jazdy!

2. Zaproponujcie podpis do ostatniego rysunku.

Kasia

kasa

Kasa Kasi.

To jest słońce,
a to są słonice.

ZAUŁEK SŁÓWEK

3. Ile imion można ułożyć z tych sylab?
Zapisz te imiona.

Kry

Ka

To

rol

sia

Wie

Zo

Ba

4. Posłuchaj, jak brzmia nazwy zwierząt pod kolejnymi
rysunkami. Co słyszysz na końcu wyrazu?

Jeden jeleni.

Dwa jelenie.

Nie ma jeleni.

Jeden struś.

Dwa strusie.

Nie ma strusi.

Jeden niedźwiedź.

Dwa niedźwiedzie.

Nie ma niedźwiedzi.

5. Napisz
zdanie
z wyrazem

koń.

6. Jaki to
wyraz?

Pierwsza litera wyrazu **słoń**.
Trzecia litera wyrazu **gałąź**.
Ostatnia litera wyrazu **źródło**.
Trzecia litera wyrazu **bańka**.
Czwarta litera wyrazu **końcówka**.
Trzecia litera wyrazu **śledź**.

Jakie tajemnice kryje las?

Wybraliśmy się na wycieczkę do lasu. Przy tablicy informacyjnej spotkaliśmy się z panem leśniczym. Opowiadał nam o leśnych tajemnicach.

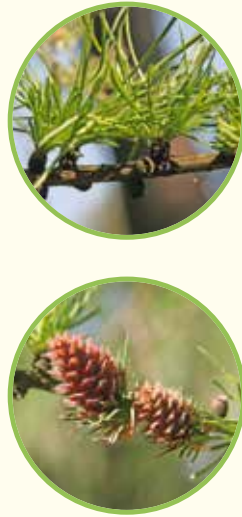
1. O co dzieci pytały pana leśniczego? O co ty chcesz zapytać?
2. Czego można się dowiedzieć z tablic informacyjnych znajdujących się w lesie?
3. Czy wiesz, jakie zwierzęta i rośliny żyją w różnych warstwach lasu?
4. Jak należy zachowywać się w lesie?
5. Zbierzcie różne okazy przyrodnicze i wykonajcie makietę lasu.

Poznajemy drzewa

sosna

modrzew

dąb

buk

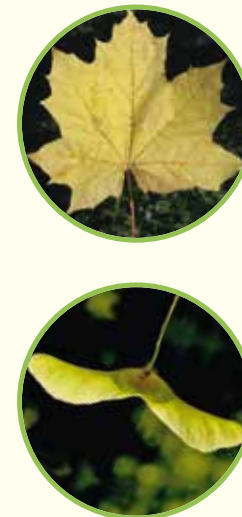
jodła

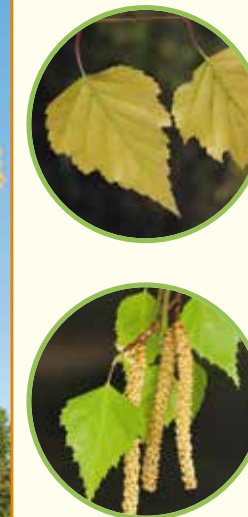
świerk

klon

brzoza

- Sprawdźcie, co się stanie z szyszką sosny, jeśli włożycie ją do wody na dwie godziny. Potem połóżcie tę samą szyszkę w ciepłe miejsce. Co zaobserwowaliście?

1. Wykonaj album drzew. Wklej do niego zebrane w lesie liście i odbite na kartkach wzory kory różnych drzew. Podpisz, z jakich drzew pochodzą.
2. Przygotujcie kilkanaście żołądzi i wybierzcie miejsce, gdzie będą mogły rosnać dęby. Zasadźcie owoce, podlejcie je i oznaczcie to miejsce. Wiosną obserwujcie swoją uprawę. Sprawdźcie, czy wszystkie żołądzie wykiełkowały.

U leśnych listków...

(fragmenty)

Jak lekko wiatr przewiewa...
Jak śpiewnie szumią drzewa...
Szumią, bo jesień lubią.
Złociste liście gubią.
Gubią liście czerwone
i rude, i brązowe,
wśród których kto śpi,
usłyszy ich rozmowę.
A jeśli to śpią dzieci,
to kiedy listek leci
z pożółkłych leśnych drzew,
słyszają cichutki śpiew.

Liść buku

Jestem ciemnoczerwony.
Najciemniejszy w tym lesie.
Spadam ciężko i prędko.
To znaczy, że już jesień.

Liść dębu

Nie tknęły mnie jeszcze deszcze,
nie oplakały mnie słoty.
Opadam z dębu piękny.
Opadam z dębu złoty.
Suchy jestem. Nie śpiewam.
Tylko tak sobie szeleszczę,
póki nie zmyły mnie słoty,
nie oplakały deszcze.

Liść klonu

A ja spadam jak ptaki.
Długo na wietrze krążę.
Po co się śpieszyć na ziemię?
Mam dużo czasu. Zdążę.
Jestem czerwiejszy od innych,
migocę bardziej złociście.
I wszystkie dzieci wiedzą,
że śliczne są klonu liście.

Liść jesionu

Płynę w powietrzu jesieni
niby zielona łódka,
zgrabna, zwinna i prędką,
jak babie lato leciutka.
Od słońca, co jeszcze świeci,
zgrzeję się, brzegi zwinę,
poderwę się spod drzewa
i dalej gdzieś popłynę.

Drzewa szumią

Dokoła, listki, dokoła,
dopóki jesień wesola.
Dopóki niebo nie płacze,
niech każdy w słońku poskacze...

- Przykryj liść kartką i delikatnie pokoloruj ją kredką świecową.

1. O czym opowiadają leśne listki?
2. Wybierz liść, który spadł z drzewa i opisz jego kształt i kolor.
3. Odszukaj nazwy drzew, z których spadały liście.

1. Przeczytajcie tekst.
Wskażcie wyrazy z **ą** i **ę**.
Obejrzyjcie ilustrację.
Które zdania nie opisują ilustracji?

Na łące rośnie dąb.
Wśród gałęzi śpiewa zięba.
W korę dębu stuka dzięcioł.
Pod dębem leżą żółędzie.
Między nimi chodzą brązowe gołębie.
Pająk tka pajęczynę – nitki babiego lata.
Zza gęstwiny krzewów spogląda zajac.
W oddali spaceruje gęś z gąskami.
Na niebie widać wielobarwną tęczę.

2. Przepisz pary wyrazów do zeszytu.
żół**ą**dź – żół**ę**dzie
d**ą**b – d**ę**by
gał**ą**ź – gał**ę**zie

3. Napisz zdania z pamięci.

Mam pędzel i farby.
Maluję kolorową tęczę.

4. Narysuj obrazki do krzyżówki.

		g	ę	ś	
	p	a	j	ą	k
		ł	ą	k	a
z	a	j	ą	c	
	k	o	ż	l	ę

idą

rosną

idę

maluję

spaceruję

malują

rosną

spacerują

5. Ułóż zdania z wyrazami zapisanymi na listkach.

Mieszkańcy drzew

Drzewo można porównać do piętrowego domu. Przyjrzyjmy się jego mieszkańcom.

W małej dziupli, pozostawionej przez dzięcioła, może się zagnieździć sóweczka, czyli najmniejsza sowa.

sóweczka

W gniazdku przypominającym balkon może zamieszkać kos.

kos

sikora

W naturalnych dziuplach mieszkają muchołówki i sikory. Naturalne dziuple powstają wtedy, kiedy do małej szpary w korze drzewa dostanie się woda. Gdy woda zamrznie, rozsądza szparę i tworzy się większa szczelina.

Na samym dole, w wykopanych między korzeniami norach, mogą mieszkać lisy albo borsuki.

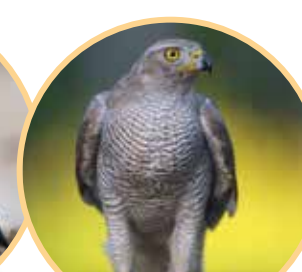
borsuk

W najwyższych dziuplach żyją leśne nietoperze.

nietoperz

myszołów

jastrząb

Na dużym, rozłożystym drzewie może zbudować gniazdo bocian czarny, a jeszcze wyżej myszołów, jastrząb lub kruk.

W koronach drzew wija gniazda grubodzioby. Tam też mieszkają wiewiórki, które budują domki podobne do gniazd.

grubodziób

W dużej dziupli, zrobionej przez dzięcioła czarnego, chętnie zamieszka kuna albo przypominająca wiewiórkę popielica.

kuna

1. Poszukaj w tekście nazw ptaków. Czy wiesz, które z nich odlatują na zimę?
2. Czy wiesz, dlaczego dzięcioły nazywane są lekarzami drzew?
3. „Wybierać się jak sójka za morze” to znaczy bardzo długo przygotowywać się do wyjazdu i nie wyjechać.

W co zmieniają się drzewa?

Mój tata jest stolarzem i często powtarza, że każde drzewo ma duszę. Gdy słyszy szum gałęzi, mówi, że to drzewa rozmawiają z wiatrem.

Kiedyś razem z dziadkiem zbudowali dla mnie domek na drzewie, bez użycia gwoździ! Tata prosił wtedy, żebym nigdy nie zapomniał, jak ważne są drzewa. Dostarczają tlen, wyłapują pyły i spaliny, chronią przed wiatrem i hałasem. Dają nam drewno, żywicę, owoce i nasiona. Są domem dla wielu zwierząt: wiewiórek, srok, dzięciołów.

W domu całą rodziną siadamy często przy drewnianym stole, który oczywiście zrobił tata. Słyszemy wtedy od taty: „Drzewa nie przemijają – one zamieniają się w stół, krzesło, szafę albo dom”.

Wiemy o tym doskonale, bo cały nasz dom jest zbudowany z drewna. Ma drewniane podłogi, schody i meble. Większość z nich zrobili tata lub dziadek. Dziadek nie tylko jest stolarzem, ale również rzeźbi w drewnie. Na półkach i szafkach stoją jego drewniane dzieła.

Babcia opowiadała, że gdy się urodziłem, tata zasadził dąb. Rośnie on blisko innego, dużego dębu, który ma już trzydzieści pięć lat – tyle, ile tata. To drzewo posadził dziadek, kiedy urodził się mój tata. Mamy taką rodzinną tradycję.

Niedawno były moje urodziny. W tym dniu dowiedziałem się, że będę miał rodzeństwo!

– O, to powiększy się nie tylko nasza rodzina, ale przybędzie też nowy dąb – powiedziałem, a rodzice się uśmiechnęli.

- Jak zrobić mebelki z drewnianych kłamek i patyczków po lodach?

1. Opowiedz, w co zmieniają się drzewa.
2. Najstarszym polskim drzewem jest cis pospolity z Henrykowa Lubańskiego, który ma ponad tysiąc lat. Stare drzewa są często chronione jako pomniki przyrody. Sprawdźcie, czy w waszej okolicy znajdują się pomniki przyrody.

Natalia Usenko

Drewniane czary

Szedł raz człowiek łąką zieloną.
Ujrzał starą lipę zwaloną.
Zabrał cztery grube konary
i zaczęły się czary-mary...

Bo z jednego kawałka drewna
powstał smok.
Z drugiego – królewna.
Trzeci stał się rycerzem w zbroi.
A ten czwarty?
Nietknięty stoi.

Człowiek głaszcze go i ogląda.
– Może zrobię z ciebie wielbłąda?
Albo kota? To się okaże...

A kim jest ten człowiek?
Rzeźbiarzem!

1. Co dzieci zobaczyły w pracowni rzeźbiarza?
2. Obejrzyjcie w albumach zdjęcia rzeźb sławnych artystów. Dowiedzcie się, w jakich materiałach można rzeźbić.
3. Wykonajcie rzeźby z gliny, plasteliny lub innego materiału. Przygotujcie wystawę swoich prac.
4. Pobawcie się w parach w żywe rzeźby i rzeźbiarzy.

Chmurzy się.
Jest coraz więcej
ciemnych chmur.
Zaczyna padać.

chmurzy się | wietrzysko | stolarz
chmury | wiatr | stolarnia

Zrywa się wiatr.
Silne wietrzysko
łamie drzewo.

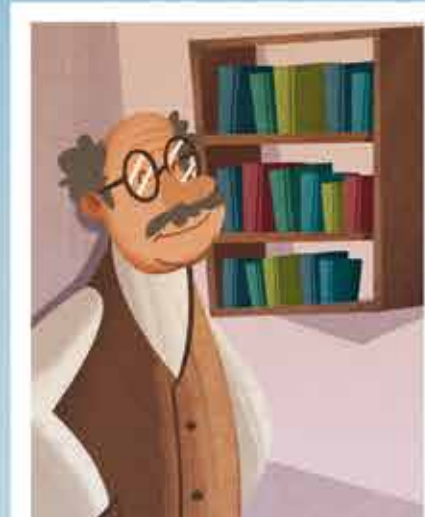

Z drewna stolarz
robi w swojej stolarni
stół, półkę i ramę
do obrazu.

– Ładny mebel –
mówi piekarz i kupuje
stół do piekarni.

piekarz | księgarz | malarz
piekarnia | księgarnia | malarka

– Solidna półka –
twierdzi księgarz. –
Przyda się w mojej
księgarni.

– Piękna rama –
zachwycił się malarz. –
Podaruję ją żonie,
która też jest malarką.

Zaulek słówek

1. Ułóż jedno zdanie z wyrazem **morze** i jedno zdanie z wyrazem **może**.

Wierszyk ortograficzny

Spytał kiedyś orła orzeł:
– Wie pan, jak się pisze „morze”?
Czy tam w środku tkwi „er-zet”?
Orzeł orłu na to wnet:
– Skoro się na „r” wymienia,
to tkwić musi, bez wątpienia!

Agnieszka Frączek

2. Napisz zdania z pamięci.

Piekarz pracuje w piekarni.
Księgarz pracuje w księgarni.

3. Dokończ zdania.
Na wysokiej górze...
Za siódmym morzem...

ZWRÓĆCIE UWAGĘ

Rz piszemy między innymi wtedy, gdy wymienia się na **r**.

Jesienna wycieczka

Bardzo lubię jesień. To najbardziej kolorowa pora roku. Liście na drzewach są chyba we wszystkich barwach, jakie można sobie wyobrazić. Zastanawiałam się, czy jest taki kolor, w jakim nie ma liści. Może niebieski? Moim zdaniem najwięcej liści jest w odcieniu rudym. Ula mówi, że liście są głównie żółte, Robert uważa, że brązowe, a Maja twierdzi, że nie można tego określić jednym słowem. A wy jak sądzicie?

Rozmawialiśmy o tym po wycieczce, na którą wybraliśmy się całą klasą. Kolorów jesieni szukaliśmy nie tylko na drzewach. W pobliskim ogrodzie przyglądaliśmy się fioletowym wrzosom, żółtym aksamitkom i różnokolorowym astrom.

A wiecie, gdzie jeszcze znaleźliśmy dużo jesiennych kolorów?

Na targowisku! Sprzedawcy zachęcali do kupowania pomarańczowych dyń, fioletowych bakłażanów, żółtych kabaczków i zielonych ogórków.

Znajoma sprzedawczyni owoców poczęstowała nas słodkimi śliwkami, soczystymi gruszkami i jabłkami.

Na koniec poszliśmy do parku i zbieraliśmy kolorowe liście, czerwone owoce jarzębiny i róży oraz brązowe kasztany i żołądźcie. Każdy miał za zadanie odszukać jak najwięcej kolorów. Mógł je sfotografować albo zapisać ich nazwy. Jak myślicie, jaki kolor wygrał?

Po wycieczce, którą nazwaliśmy „Szukamy kolorów i smaków jesieni”, zrobiliśmy wystawę. Każdy mógł na nią przygotować dowolną pracę.

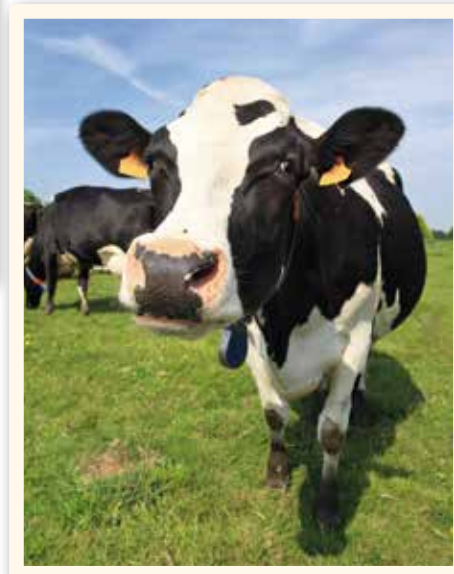
1. Jakie kwiaty, owoce i warzywa można zobaczyć jesienią? Poszukaj ich nazw w tekście.
2. Jakich kolorów jest najwięcej jesienią? Przygotujcie album jesiennych kolorów.
3. Zaplanuj drugie śniadanie z jesiennymi owocami i warzywami. Jakie owoce i warzywa będą potrzebne?
4. Ułóż dwa zdania o jesieni.

W gospodarstwie ekologicznym

Ciocia Ewa i wujek Witek mieszkają na wsi. Oboje prowadzą tam ekologiczne gospodarstwo agroturystyczne. Ta trudna i długa nazwa oznacza coś bardzo ciekawego. Do cioci i wujka przyjeżdżają turyści, którzy chcą odpocząć od miasta. Piotrek mieszka na wsi i trochę im się dziwi, bo uważa, że przyjemniej można spędzić wakacje na przykład w mieście. Ale turyści są bardzo zadowoleni.

Ostatnio przyjeżdża coraz więcej osób, które zwracają dużą uwagę na to, co jedzą. A to dlatego, że gospodarstwo jest ekologiczne, czyli wszystko się tam robi tak, żeby nie szkodzić przyrodzie.

Wujek czasem narzeka, że przez tę ekologię musi więcej się napracować, a owoców i warzyw rodzi się mniej. W gospodarstwie ekologicznym nie używa się żadnych środków chemicznych, tylko naturalne. A odpadki po owocach i warzywach trafiają do specjalnego pojemnika, który nazywa się kompostownik.

Po pewnym czasie powstaje tam naturalny nawóz, dzięki któremu rośliny lepiej rosną.

Wujek lubi ponarzekać, ale sam przyznaje, że jedzenie, które u nich powstaje, jest bardzo smaczne i zdrowe. Za to ciocia wcale nie narzeka, tylko cieszy się, kiedy goście mówią, że tak smacznych i pachnących owoców i warzyw dawno nie jedli! Chwalą też jajka od kur, które chodzą po specjalnym wybiegu, i mleko od krów, które pasą się na łące.

Podczas wakacji często z Piotrkim pomagamy cioci i wujkowi w sadzie i na polu. A ja wszystko fotografuję!

NOWE SŁOWA

Nauka, która bada powiązania między człowiekiem, roślinami i zwierzętami a otaczającym światem, to **ekologia**.

Ekologiczny oznacza między innymi:

- przyjazny dla środowiska,
- wyprodukowany z naturalnych składników.

1. Co to jest gospodarstwo ekologiczne? Poszukaj odpowiedzi w tekście.
2. Sprawdźcie, w jaki sposób oznacza się żywność ekologiczną.
3. Przygotujcie plakat pod tytułem „Zdrowa żywność”.

Zaulek słówek

1. Obejrzyj ilustrację i postaraj się zapamiętać jak najwięcej szczegółów. Następnie zamknij książkę i napisz, co znajduje się na ilustracji.

3. Popatrz, jak ó wymienia się na o. Jakie inne wyrazy można zapisać w podobny sposób?

ogród
ogrody

kółko
kolo

pszczołka
pszczoła

wóz
wozy

Wierszyk ortograficzny

Jeszcze lepsze dla ochłody
niż lód w waflu są... dwa lody!
A kto lubi lody, to
wie, że ó się zmienia w o.

Agnieszka Frączek

4. Napisz zdania z każdym z tych wyrazów.

2. Przeczytaj tekst. Wskaż wyrazy z ó.

W zagrodzie są dwie małe kózki i duża koza.
Obok stoją krowa z krówką.
Wujek stawia na stół słój miodu.
To miód od pszczoł.

krówka

krówka

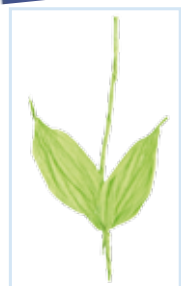
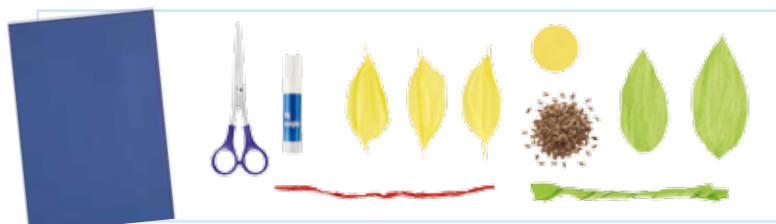
ZWRÓĆCIE UWAGĘ

Ó piszemy między innymi wtedy, gdy wymienia się na o.

Jak zrobić...

ozdobną kartkę

HUMOR ZE SZKOLNEJ ŁAWKI

- Zosiu, jeżeli w prawej dłoni mam pięć jabłek, a w lewej sześć, to...
- To ma pan bardzo duże dłonie, proszę pana.

- Tomku, czy lubisz chodzić do szkoły?
- Nie lubię.
- Dlaczego?
- Bo za szybko chodzimy!

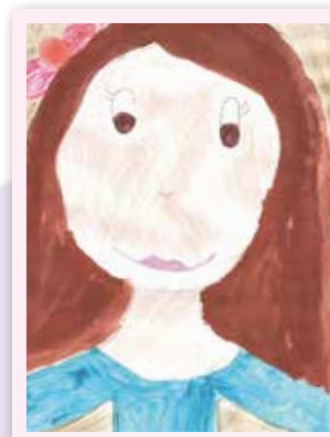
Z ŻYCIA KLASY

Z okazji Dnia Edukacji Narodowej przedstawiamy osoby pracujące w naszej szkole.

Pani Ania,

nasza wychowawczyni, lubi teatr. Podczas studiów występowała na scenie. Uwielbia wycieczki górskie. Przywozi z nich ciekawe zdjęcia.

Pani Ala

opiekuje się nami w świetlicy. Zna mnóstwo gier i zabaw, a najbardziej lubi szachy. Prowadzi zajęcia taneczne i uczy akrobatyki. Ma jamnika Filusia.

Pan Darek

pracuje w sekretariacie szkoły. O wszystko możemy go zapytać. Zawsze ma dla nas czas. Lubi grać w piłkę nożną. Opowiada wiele zabawnych historyjek.

Pan Krzysztof

uczy nas języka angielskiego. Przez kilka lat mieszkał w Anglii. Jest bardzo wesoły. Uwielbia jazdę na rowerze. Interesuje się obyczajami w innych krajach.

a - ę

- dąb - dęby
- galeź - galezie
- gaska - gęsi
- gołąb - gołębie
- pająk - pajęczyna
- wąż - węże

ó - o

- dół - doły
- kółko - koło
- kózka - koza
- krówka - krowa
- lód - lody
- miód - miody
- pszczołka - pszczoła
- stój - stoje
- stół - stoły
- wóz - wozy

rz - r

- chmurzy się - chmury
- gospodarz - gospodarstwo
- kolarz - kolarski
- księgarz - księgarnia
- lekarz - lekarstwo
- malarz - malarka
- morze - morski
- orzeł - orły
- piekarz - piekarnia
- rycerz - rycerski
- stolarz - stolarski
- wietrzysko - wiatr

Autorki: **Maria Lorek, Monika Zatorska**

Konsultanci:

konsultacja merytoryczno-dydaktyczna – **dr hab. Eugenia Rostańska**; przyrodnicza – **dr Piotr Klepacki**

Recenzenci:

recenzja merytoryczno-dydaktyczna – **dr hab. Małgorzata Żyto, prof. UW**;
przyrodnicza – **dr Mirosław Dolata**; językowa – **prof. dr hab. Jerzy Podracki**;
ds. równościowych – **dr Iwona Chmura-Rutkowska**

Redakcja merytoryczna: **Magdalena Chlebowska, Alina Namiecińska**

Redakcja językowa: **Monika Niewielska**

Dyrektor artystyczny, koncepcja graficzna: **Artur Matulaniec**

Grafik, projekt okładki: **Katarzyna Trzeszczkowska**

Texty literackie: **Justyna Bednarek, Marcin Brykczyński, Józef Czechowicz, Agnieszka Frączek, Anna Onichimowska, Józef Ratajczak, Natalia Usenko, Adam Wajrak**

Fotoedycja, produkcja sesji: **Maciej Marcinek**

Stylizacja i scenografia: **Katarzyna Mickiewicz, Maryla Musidłowska**

Rekwizyty i inspiracje: **Beata Stachańczyk**

Skład i łamanie: **Olga Latuszkiewicz, Jarosław Pawłowski**

Redakcja techniczna: **Maria Kaszkowiak**

Korekta: **Małgorzata Chrobak, Ewa Grzona**

Wydanie I, 2015

Wydawca: **Ministerstwo Edukacji Narodowej**

Warunki korzystania z podręcznika: www.naszaszkola.men.gov.pl

Adaptacja dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (uczniów niepełnosprawnych mających trudności w uczeniu się i/lub komunikowaniu się, w tym niesłyszących i słabosłyszących, z upośledzeniem umysłowym, autyzmem i afazją)

Adaptacja polegała na modyfikacji tekstów i ilustracji z uwzględnieniem potrzeb komunikacyjnych i edukacyjnych ww. uczniów.

Szczegółowe omówienie wprowadzonych zmian znajduje się w wersji dla nauczyciela dostępnej na stronie:

www.naszelementarz.men.gov.pl

Uniwersytet Warszawski, Wydział Polonistyki, Pracownia Lingwistyki Migowej, ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, 00-927 Warszawa

Autorzy: **Agnieszka Bajewska-Kolodziejak, Katarzyna Cichońska-Segiet, Małgorzata Czajkowska-Kisil, Emilia Danowska-Florczyk, Piotr Mostowski, Paweł Rutkowski, Małgorzata Skuza, Krystyna Ziątek**

Recenzenci: recenzja surdopedagogiczna – **Justyna Kowal**; oligofrenopedagogiczna – **Beata Rola**;

w zakresie alternatywnych i wspomagających metod komunikacji – **Agnieszka Pilch**; językowa – **Małgorzata Burta**

Redaktorzy merytoryczni: **Paweł Rutkowski, Piotr Mostowski**

Redaktor językowa: **Emilia Danowska-Florczyk**

Adaptacja grafik, skład i łamanie: **Łukasz Kamieniak**

Kierownik adaptacji: **Paweł Rutkowski**

Rok adaptacji: 2015

Materiały na licencji Creative Commons – Uznanie Autorstwa 3.0 Polska (szczegóły www.naszaszkola.men.gov.pl):

Texty: Justyna Bednarek, Józef Czechowicz, Agnieszka Frączek, Anna Onichimowska, Józef Ratajczak, Natalia Usenko, Adam Wajrak

Ilustratorzy: Magdalena Babińska – s. 20–21, 22–23; Joanna Babula – s. 36–37; Marta Drapiewska – I strona okładki, strona tytułowa, s. 2, 4–5, 8, 9, 10, 14, 15, 16, 17, 24, 25, 38–39, 48, 49, 53, 54, 56, 57, 59; Alicja Gapińska – s. 8–9, 18–19, 28–29, 42–43, 44–45, 52–53, 58–59; Elżbieta Kidacka – s. 32–33, 35, 60, 62–63; Daniel Rudnicki – s. 26–27, 30–31, 46–47; Tanasiewicz Studio – s. 15; Katarzyna Trzeszczkowska – s. 34, 60.

Autorami prac (wąż, konik, jeże, jeź) na s. 54–55 są dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 350 w Warszawie.

Autorami pracy na s. 55 (ludzki z liści) oraz prac na s. 61 są dzieci ze Szkoły Podstawowej „Fundacji Elementarz” w Katowicach.

Figurki książeczki, ryceza i smoka na s. 50 zostały wyrzeźbione przez Józefa Szypułę, zdjęcia na s. 51 wykonano w pracowni rzeźbiarskiej Zbigniewa Gosa.

Fotograficy i fotografie: Kamila i Bogusław Binkiewiczowie – s. 6 (Dolina Prądnika), s. 46 (kos, sikora), s. 47 (myszolew); Mariusz Cieszewski/Fotcom – s. 12 (krajobraz nadmorski); Maciej Czajka – s. 40 (jodla – szyszka, jodla – gałązka, modrzew – szyszka, modrzew), s. 41 (dąb); Piotr Klepacki – s. 41 (brzoza); Łukasz Pawlik – s. 40 (sosna, modrzew – gałązka), s. 41 (buk – liść); Jarosław Pawłowski – s. 6 (znaczek pocztowy), s. 7 (Wieliczka), s. 10 (bursztyn), s. 11 (szklanka, łyżeczka, sól); s. 40 (szklanka, szyszka); Tomasz Piłat/Robert Sobociński – s. 7, 13, 18 (cytryny), 26 (dzieci), s. 14 (znaczkę odbłaskowe), s. 35 (dary jesieni), s. 42, 48, 60 (kartka ozdobna), s. 50 (figurki), s. 51 (pracownia rzeźbiarska), s. 54–55 (dzieci w parku, prace dzieci); Krzysztof Plebankiewicz – s. 13 (krajobraz górski); Marian Szewczyk – s. 40 (sosna – gałązka, jodla), s. 41 (dąb – owoce, dąb – liście, klon – owoce, klon – liść, buk – owoc, brzoza – liście); Monika Zatorska – s. 10 (bursztyn).

Materiały poza licencją Creative Commons – Uznanie Autorstwa 3.0 Polska (szczegóły www.naszaszkola.men.gov.pl):

Texty: Marcin Brykczyński – tekst „Kodeks klasowy” można nieodpłatnie publikować przez 10 lat od dnia 26 listopada 2014 r. (szczegóły www.naszaszkola.men.gov.pl).

Zdjęcia i agencje fotograficzne: Vasył Helevachuk/Photogenica, Photogenica – II strona okładki (liście); Halina Jasińska/bank zdjęć Photogenica – s. 6 (Częstochowa); Mariia Sniegierova/Photogenica – s. 6, 7 (pocztówka); Justyna Rojek/East News – s. 7 (Mazury); Irina/Photogenica – s. 10 (poławiacz bursztynów); Photogenica – s. 10 (piórko); Tono Balaguer/Photogenica – s. 11 (amonit); Photogenica – s. 11 (sól); Zofia Bazak/East News – s. 12 (krajobraz nizinny); Ekaterina Bykova/Photogenica – s. 12 (krajobraz nadmorski); Photogenica – s. 12 (krajobraz wyżynny); Julian Weber/Photogenica – s. 18 (marchewka, kasztany, ogórki); Photogenica – s. 35 (karteczki); Photogenica – s. 40 (świerk – gałązka); Photogenica – s. 40 (sosna – szyszka); Piotr Gach – s. 40 (świerk, świerk – szyszki); Photogenica – s. 41 (buk); Piotr Gach – s. 41 (klon); Valentyn Volkov/Photogenica – s. 41 (brzoza – owoce); Marcel Schauer/Photogenica – s. 46 (sóweczka); Kyslynsky Eduard/Photogenica – s. 46 (borsuk); Photogenica – s. 46 (nietoperz); imago stock&people/East News – s. 47 (jastrząb); Kamionka/Angora/Reporter/East News – s. 47 (grubodziób); Mike Lane/Photogenica – s. 47 (kuna); Ludmila Smite/Photogenica – s. 56 (sad); Photogenica – s. 56 (krajobraz); Photogenica/Cornelia Pithart – s. 56 (kury); Laurent Renault/Photogenica – s. 56 (krowa); Fastau Siarhei/Photogenica – s. 57 (szczelarz); Elena Elisseeva/Photogenica – s. 57 (pole); Łukasz Król – III strona okładki (mapa).

Zdjęcia agencji fotograficznych można nieodpłatnie publikować m.in. do użytku edukacyjnego i promocyjnego (szczegóły www.naszaszkola.men.gov.pl).

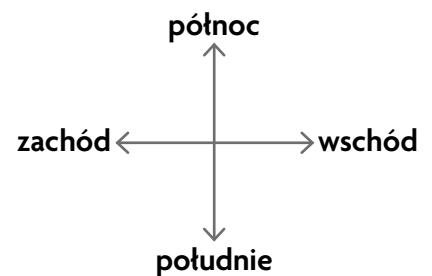
„Nasza szkoła. Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 2. Część 1A” autorem Marii Lorek, Moniki Zatorskiej zostaje dopuszczony z mocy prawa do użytku szkolnego (art. 22c ust. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.). Rok dopuszczenia: 2015

POLSKA

Legenda mapy

	– morze		– granice państw
	– niziny		– rzeki
	– wyżyny		– stolica
	– góry		– miasta

„Nasza szkoła.
Podręcznik do szkoły podstawowej. Klasa 2.”
składa się z czterech części:

1. część

2. część

3. część

4. część

Warszawa 2015
ISBN 978-83-64735-65-3 (całość)
ISBN 978-83-64735-66-0 (część 1A)

MINISTERSTWO
EDUKACJI
NARODOWEJ

